

שבועות דף ד

עניין: משנה לא זזה ממקומה

יד מלאכי כללי שאר הפוסקים

יא **משנה** לא זזה ממקומה אמרין אף בפוסקים ולפיכך אין להקשות על הפוסק דאחר מסקנתו בפרק הרבית הוה ליה למחוק ולבטל דעתו דפרק כל שעה דכמה דברים מצינו בגמרא שהם דברים דחיים דלא כהלכתא ואף על פי כן לא הקפידו למוחקם, חוט השני סי' צ"ו דף צ"ז ב' ועיין כנסת הגדולה א"ה סימן קי"ט הגהות הטור אות מ"ח שכתב כיצא בזה על סתירת דברי הש"ע:

כנסת הגדולה אה"ע

סי' קיט הגהות הטור

איברא שהרב ז"ל סותר את עצמו בספרו הקצר שבסי' ע' סתם כהרמ"ה ז"ל ובסי' זה סתם כהרמב"ן ז"ל וכבר השיגו בעל המפה ז"ל ואומר אני שבסי' ע' לא ראה דברי הרמב"ם והטור ז"ל שנאמרו בדיני גירושין שלא עלה על דעתו שידברו בענין מזונות השוטה בדיני גירושין ולא ראה אלא דברי הרשב"א ז"ל וכן נראה מדבריו בסי' הנזכר שלא הזכיר בענין נשתטי' להרמב"ם והרמ"ה והטור אלא דברי הרשב"א ז"ל לחוד וכיון שהוא ז"ל לא ראה אלא סברת הרשב"א ז"ל לבדו בלא שום חולק סתם כוותיה אבל כאן בסי' קי"ט שראה שהוא מחלוק' הרמב"ם והרמ"ה סתם כהרמב"ם ז"ל שכן דרכו בספרו הקצר בכ"מ לסתום כהרמב"ם ז"ל ככתבו וכלשונו זולת במקומות מעט המספר ולא זכר ממה שסתם בסי' ע' כהרמ"ה ז"ל ואי נמי תימא שזכר ממה שסתם בסי' ע' כהרמ"ה משנה ראשונה לא זזה ממקומה להודיענו דאם הוא סתם בסי' זה

של"ה תורה שבע"פ

כלל ב' רבי

(ה) פעמים סתם רבי משניות סותרות, ומפרש בריש שבועות (ז, ה) ורבי היכא סתם הכא הכי והכא הכי, ומתוך רבי מעיקרא סבר ליה כפלוגי וסתמה, והדר סבירא ליה כפלוגי וסתמה, ומשנה הראשונה לא זזה ממקומה. שאף על פי שחזר רבי מקמייתא, מאחר שפשטה ברוב התלמידים, לא היה יכולת לשכח מפיהם ולבטלם מבית המדרש, והניח את שתייהן והאחרונה עיקר. וכן נתן בספר הכריתות טעם שמצינו במשנה לפעמים שהתלמידים חולקים על רבם והתלמידים נזכרו תחילה לפני רבם. בפרק א' דעדיות: בית שמאי אומרים רובע עצמות מן העצמים, ובית הלל אומרים רובע עצמות מן הגויה, שמאי אומר אפילו עצם אחד כו', וכן במקומות הרבה. והטעם אומר הכריתות, שהתלמידים קבלו כך מרבם תחילה בילדותו ושוב חזר בו בזקנותו, ואפילו הכי משנה ראשונה לא זזה ממקומה.

של"ה מסכת שבועות

תורה אור אות סג

בכל מקום שצריך לפרש סידור המקרא או מקרא קצר וכיוצא בזה, הכל בערך הבנתו. אבל לפי האמת, מי שהיה מבין חכמת ורמיות הלשון באיזה דיקדוקים דקים אז הוא מבין הענין בלי סידור. ומכאן שהדבר רק ממנו, צריכין אנחנו לסרס או להפוך וכיוצא בזה. אבל חכמה גדולה היא נסתרת שהדבר הוא כפשוטו בלא סידור. וכן אני מאמין אפילו במשניות שאומר בגמרא חסורי מחסרא כו', זהו לפי ערך הבנתו, אבל רבינו הקדוש חיבר המשניות ברוח הקדוש ובמליצות לשון מובחר ועמוק עמוק הרמוז בו, ואלו היה מובן אז לא צריכין לחסר, על כן לשון המשנה לא זזה ממקומה. וזהו ענין אין מקרא יוצא מידי

תומים על קיצור תקפו כה

סי' קכג-קכד

טעון קים ליה וכו' תורמינו הפקר, ולכן לריך ישוב רב. ובפרט דין שזכר בש"ע והמחבר והרמ"א השמיטו דעת החולק, קצלה צדי וכן ראיתי מדיינים מומחים וכן דן אני וצא מבלי לטעון קים ליה כדעת החולק, כיון שהרב ז"ל ורמ"א שמו זכרונם אחרי הדלת אין לחוש לו וקיימו וקבלו חכמי הדור לשמור ולעשות ככל האומר במטבע הקצר ש"ע והגהת רמ"א. ולדעתי אין ספק כי הכל בכתב מיד ה' השכיל על ידם כי קושיות רבות שהקשו עליהם אחרונים ותיאלו בדרך חריף ועמוק וכמו כן כללו במתק וקוצר לשונם דינים הרבה, ולאין ספק שלא כווננו להכלל כי אין היה אפשר לרב המלאכה מלאכת שמים שהיה עליהם, ומי הוא הגבר שיעשה חיבור על כל המורה לקוח מכל דברי הראשונים ואחרונים ולא יכבד עליהם מלאכה מלאכת שמים, רק רוח ה' נוססה בקרבם להיות לשונם מכוון להלכה בלי כוונת הכותב וחפץ ה' בידם הצלחה. ולכן ח"ו לומר קים ליה נגד הכרעת המחבר ורמ"א. וזכרנו צמות חמי זקני הרב המופלא לדיק וישר כמהור"ר מיכל ז"ל שפירא והוא קודם מותו נתן כל עזבונו במתנת ש"מ, ובמותו צא עליו ח"כ [חילוף כחצ] מסך מסוים והיה צו סכסוכים רבים, וציקש חמי הרב הגאון מהור"ר יצחק שפירא נרו צנו לטעון קים ליה כהרמב"ד וסייעתו דמלוה ע"פ אינו גובה ממתנת ש"מ כי בלא"ה לא חשב שח"כ הוא אמת, והיו חכמי דור גדולי ישראל יושבין על דין ההוא, ואף כי הייתי פסול מחמת קורצת, מ"מ נשאו וגתנו עמי והסכימו יחד הואיל ודין זה אין לו זכר בח"מ בש"ע וצרמ"א מבלי תת מקום לטעון קים ליה ופסקו לשלם עד פרוטה אחרונה, וכן ראוי להורות בלי פקפוק. וכן מלאכת בתשובת חות יאיר דף רס"ג ע"ב דלא מצי לטעון קים ליה נגד הפשט הש"ע והרמ"א ע"ש.